

kme@tromso.kommune.no

Tromsø, 18.05.2026

Dette brev er sendt på vegne av Birdlife Troms, Troms Turlag, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms og Framtiden i Våre Hender Nord

Høringsuttalelse: Kommunedelplanen for klima, miljø, energi og klimatilpasning, Saksnummer 23/06139, Tromsø kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen.

Innspill: Klimagassutslipp innenfor og Tromsøs kommunegrenser - Utslipp fra luftfart

FNF Troms mener dette er et veldig viktig punkt da økning i flytrafikken i sammenheng med satsning på reiseliv er betydelig! Vi oppfordrer kommunen til å for eksempel arrangere et seminar og/eller opprette en nettside der det er mulig å følge utviklingen i de ulike utslippskildene- inkl. særlig på luftfart og skipsfart der det foreløpig ikke er ferdige løsninger for teknologi og infrastruktur (el-fly, hybrid fly, hydrogen til skip etc). **Vi mener et viktig tema også er om man utrede et øvre tak på økning i for eksempel fly og båttrafikk?**

Det er positivt at kommunen også har et fokus på utslipp som pågår innenfor og utenfor Tromsø kommunes grenser.

Innspill: Særlig om sirkulær økonomi

For å redusere de indirekte utslippene, er det avgjørende å omstille våre forbruksmønstre til å bli mer sirkulære. I en sirkulær økonomi brukes ressurser effektivt og innenfor naturens tålegrense. Sirkulær økonomi bidrar til å lette presset på natur, miljø, energi og arealer. En enkelt kommune kan ikke innføre en fullstendig sirkulær økonomi uten en felles nasjonal omstilling, men kommunene har likevel mulighet til å fremme sirkulære løsninger i samfunnet og i egen virksomhet. De norske klimamålene kan ikke nås uten ressursomstilling, og klimapolitikken må arbeide for å øke graden av sirkularitet i økonomien.

Det er viktig at kommunen bruker handlingsrommet sitt til å utvikle hele Tromsøsamfunnet i en bærekraftig og sirkulær retning. Kommunen har ikke myndighet til å pålegge næringsliv eller innbyggere et endret forbruksmønster for å redusere indirekte utslipp, men kan tilrettelegge, informere og gi råd slik at hver enkelt kan handle mer klimavennlig. Dette kan kommunen gjøre i sine roller som tilrettelegger og veileder for næringsliv og innbyggere. Indirekte utslipp fra Tromsøsamfunnet kan reduseres gjennom tilretteleggende tiltak og kommunikasjonstiltak.

FNF Troms vil vise til følgende i denne sammenheng:

- Det er positivt at kommunen har søkelys på sirkulær økonomi og våre forbruksmønstre opp mot klimatilpasning og klimagasskutt.
- FNF Troms deltok her: 18th Conference of the International Society for Ecological Economics and 11th International Degrowth Conference 24-27 June 2025, Oslo. **Vi opplevde dette som en interessant kompetanse-møteplass for sirkulær økonomi og viser til vår rapport fra konferansen tilgjengelig i lenken her**: <https://fnf-nett.no/troms/18th-conference-of-the-international-society-for-ecological-economics-and-11th-international-degrowth-conference-24-27-june-2025-oslo/>
- **Erfaringer fra våre tilsluttede organisasjoner** med eksempler for mer sirkulærøkonomi her: [Framtiden i våre hender Nord](#), [Troms Turlag \(DNT\)](#) og [Naturvernforbundet](#) (blant flere organisasjoner som driver med denne type tematikk og tiltak).
- **Interessante forskningsprosjekt med fokus på hvordan det grønne skiftet kan foregå** (vi synes det er positivt at planforslaget er opptatt av ny kunnskap på generelt grunnlag:
 - 1) <https://www.nina.no/B%C3%A6rekraftig-samfunn/PATHWAYS-utforsker-lokale-retninger-for-b%C3%A6rekraftig-utvikling>
 - 2) <https://www.vestforsk.no/nn/project/rettferdig-arealbruk-gron-omstilling-justgreen>
 - 3) <https://www.nina.no/Om-NINA/Aktuelt/Nyheter/article/styrker-europas-kunnskap-om-natur-og-baerekraft>
 - 4) Det svært positivt at kommunen trekker frem gjenbruk av bygninger og bygningsmateriale og vi viser til Framtiden i våre hender Nord sitt gode prosjekt: <https://framtidennord.no/index.php/ombruk-i-nord>

Innspill: Naturfare og ansvar

Frivillighetens bidrag innen infrastruktur innen friluftsliv og folkehelse- samt aktiviteter i naturen påvirkes også i takt med økte krav til vurderinger, hyppigere vedlikehold og risiko. Dette er en samfunnsmessig kostnad vi mener kan være verdt å si noe om i planen. Tiltak:

- Kunnskapsgrunnlag – behov for å vite hvilke tiltak som vil hjelpe mest
- Inkludere aktører på en meningsfull måte, dette kan for eksempel være relevant i forbindelse med eventuelle kunnskapsinnhentinger, møteplasser eller i forbindelse med folkehelseiltak.

Innspill: Energi

Energisparing og effektivisering

Vi vil oppfordre Tromsø kommune til å lage en lysplan eller tilsvarende. Vi viser til dette kunnskapsgrunnlaget: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/fagtema/utebelysning/id3030429/?expand=factbox3030454 og generelt om lysforurensning: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/belysning-som-skaper-trygghet-og-bevarer-natten/id3097434/>

Dette området har etter vår vurdering et betydelig potensial for energisparing og redusert miljøpåvirkning (antall lyskilder er i seg selv forbruk og bør slik sett begrenses der det er formålstjenlig).

Lokale varmekilder og varmelager

Vi mener dette er energikilder som har mer potensiale i Tromsø kommune og vi viser til et nylig avholdt seminar i Tromsø (arrangør Forum for natur og friluftsliv Troms) der Norce v sjefsforsker Kjersti Midttømme lærte oss mer om denne type energipotensiale i nord for bergvarme.

Energieffektivisering: Overgangen til LED har for eksempel flere steder ikke gitt redusert lysbruk totalt, noe som peker på et behov for bedre styring av omfanget av belysning. **Presentasjon og kontaktinformasjon er tilgjengelig her:** <https://fnf-nett.no/troms/nar-energi-blir-mer-enn-strom-refleksjoner-fra-arsmoteseminaret-i-tromso/>

Innspill: Miljø

Kommunal planlegging

Slik det innledes i planforslaget og i forhold til naturens betydning som karbonlager, buffer og livsgrunnlag mener vi det er svært viktig å trekke frem naturens betydning for planens tematikk.

Nyere kunnskapsgrunnlag tilsier også at vi som samfunn har potensiale for å ta enda bedre på natur:

- <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2025-2026/kartlegging-av-naturverdier-og-klimaeffekter-som-grunnlag-for-beslutninger-i-arealforvaltningen/>
- Det er positivt at kommunedelplanen for naturmangfold ivaretar en del av disse hensynene, men vi håper også at denne planen kan fronte for eksempel et økt fokus på ny kunnskap om naturlige karbonlagre og forvaltning av for eksempel skog eller andre karbonlagre. Her kommer det stadig ny kunnskap, se for eksempel: <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2026/mai-2026/tiltak-i-skog-kan-gje-gevinstar-for-bade-klima-og-natur/>
- Natur og klimakrisen henger også tett sammen. Vi viser til for eksempel: <https://www.ks.no/fagomrader/samfunnsutvikling/klima/naturkrisen-og-klimakrisen-henger-tett-sammen/>

Vannmiljø- innspill

Det er flott at kommunen trekker frem arbeidet med vannforvaltning og i den grad medvirkning og bidrag fra sivilbefolkningen er aktuell vil vi vise til en rapport fra 2024 om vannforvaltning og deltakelse: <https://fnf-nett.no/troms/natur-i-nord-2024-rapporten-fra-konferanseworkshopen-om-vannforvaltning-er-klar/>

Øvrige fokusområder vi støtter

- Mer lokal mat og fokus på nasjonale kostholdsråd
- Massehåndtering- en knapp ressurs, ikke avfall
- Håndtere plastforsøpling og begrense den

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

